

REVISTA DE L'ASSOCIACIÓ CULTURAL

FENT CARREERANY

MARIA DE LA SALUT

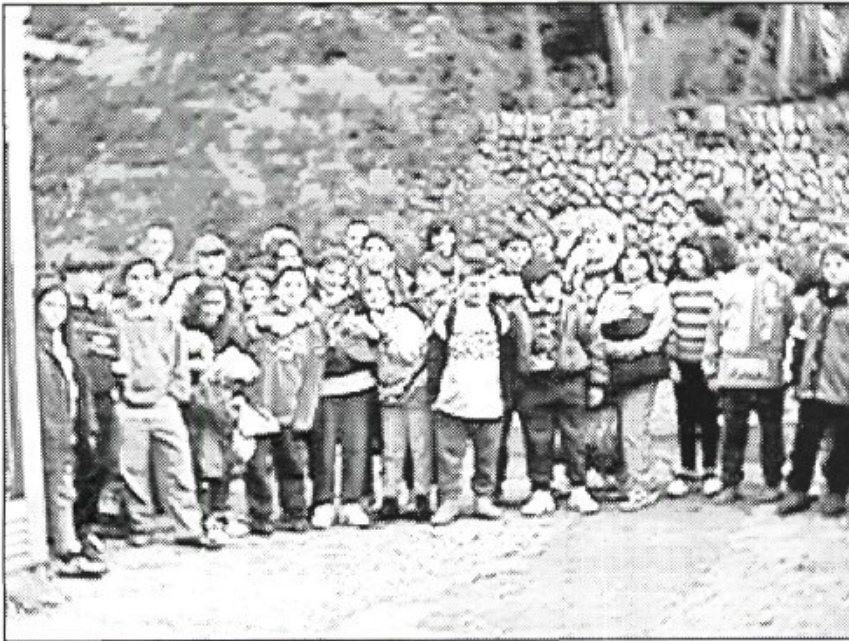
ASSOCIACIÓ DE PREMSA FORANA
DE MALLORCA

Número 136

Any XI

DESEMBRE, 1997

*Els alumnes de cinquè i sisè que anaren al
Camp d'Aprenentatge d'Orient*

* LLORENÇ VILLALONGA, EN EL
CENTENARI DEL SEU NAIXEMENT

* PASSANT L'ESTONA
CONTEMPLANT LES BALENES
BELUGA

* FINALITZA EL CONCURS "DE
VIATGE, AMB VIATGES MARTEL"
D'ENGUANY

* L'ÍNDEX DE L'ANY 1997

Imatge del salt d'aigua del torrent des Freu

Sumari

Editorial i sumari	2
Els noms dels carrers	3
Fent Carrerany informa	3
Poemes i gloses	4
Sobre interpretació (II)	6
Llorenç Villalonga, en el centenari del seu naixement	8
Passant l'estona contemplant les balenes Beluga	11
Bullit de Notícies	12
Demografia. Telèfons d'interès	14
El temps.	15
De Viatge, amb Viatges Martel	15
El plaer de beure	17
Història d'una glosa	18
Sa Banca March obsequia les Biblioteques de Mallorca amb les obres del pintor Antoine Watteau	19
Carrerany Esportiu: I diada de truc	20
Índex any 1997	21

FOTOGRAFIES:

Magí Ferriol Bauzà
Antoni Gelabert Mas
Enric Pozo Mas

PORTADA:

Grup d'alumnes que passaren dos dies al Camp d'Aprenetatge d'Orient i bot d'aigua del torrent des Freu.

EDITORIAL

En el moment d'escriure aquest editorial tenim davant l'índex que acompanya el present número, on queda reflectit tot el que hem publicat durant l'any 1.997. I sobre això volem fer unes reflexions.

En primer lloc, crida l'atenció l'amplitud de l'apartat POEMES I GLOSES, gràcies a les nombroses i constants col·laboracions del poeta mariando fincat a Inca, Miquel Rosselló i Quetglas, al qual li desitjam salut per a continuar aquesta gratificant tasca.

Un altre dels apartats que gaudeix de bona salut és el d'OPINIÓ, en el qual els nostres veïns i qualcú de més enfora, ens fan arribar el seu parer sobre temes determinats. Que aquest apartat sigui viu en alegra i ens fa adonar que la revista també ho és.

Una altra secció de l'índex que també destaca és el de les ACTIVITATS organitzades per la nostra Associació, la qual, any rera any, a més de mantenir la revista, es cuida d'omplir els buits culturals que el altres grups no ocupen.

L'apartat d'HISTÒRIA ha estat feina del nostre col·laborador habitual, en Bartomeu Pastor Sureda i n'Antoni Gelabert ens ha convidat a conèixer el món a través de la secció PASSANT L'ESTONA. També ha hagut bona participació dels nostres lectors i lectores en el concurs "DE VIATGE AMB VIATGES MARTEL".

Tot això és el que consideram positiu.

Dins les que podrien ser millorades, de les quals ens proposam fer-ho l'any vinent, cal destacar la poca informació que ens fan arribar la resta de les associacions.

I mirant-nos a nosaltres, l'equip de redacció, el que més trobam a faltar és una xerradeta cada mes. No ho feim i això ens preocupa. Les altres feines que tenim tots els qui elaboram la revista ens ho impedeix. Intentarem que l'any que ve la xerradeta estigui amb vosaltres cada mes.

I res més. Acaba un any però en comença un altre. Qui dies passa anys empeny diu un refrany de la nostra terra. Just ens queda desitjar-vos que tenguem unes bones festes i també una bona entrada d'any 1998.

Fins l'any que ve. Allà ens hi veurem una altra vegada.

EQUIP DE REDACCIÓ:

Magí Ferriol Bauzà
Joan Gelabert Mas
Margarida Mas Vicens
Miquel Morey Mas
Onofre Sureda Ribas

HAN PARTICIPAT EN AQUEST NÚMERO:

Antoni Gelabert Mas, Miquel Rosselló i Quetglas, Magí "Nadal", Bernat Quetglas, Lluç Matas, Francesca Maria Mas Font, Consell Insular de Mallorca, Francesc Grimalt, Miquel Oliver i Roig, Banca March, Enric Pozo Mas.

EDITA: Associació Cultural FENT CARRERANY
Fax: 971-525585
Sant Miquel, 11 07519- Maria de la Salut
IMPRIMEIX: Gràfiques SIBA
Santa Margalida

La redacció de Fent Carrerany no es fa responsable de les opinions dels qui hi escriuen

Nº DEPÒSIT LEGAL: PM-457/1986

ELS NOMS DELS CARRERS

Dos aspectes molt diferents, al meu entendre, cal destacar sobre el llibre que amb gran encert ha publicat la fundació MAREMARMARIA.

El primer és felicitar sincerament els autors; quan he tengut aquest llibre a les mans he sentit un plaer i un orgull de marier, indescriptible. Conec una mica els valors dels llibres i aquesta és una obra de manufactura altament qualitativa i de plantejament metodològic encertat, desenvolupat amb rigor per algú/uns que coneix/en l'ofici o saben dirigir un equip. Vagi, doncs, la meua enhorabona.

El segon, discutible, és la filosofia que l'inspira, i aquí entrem en el terreny de l'opíable. No m'agrada la paraula "popular", per molts motius, ja m'enteneu. Sense cap mena de dubte, tots els ajuntaments que hem tengut, tant els imposats com els elegits, segur que han actuat sempre segons un sentit "popular", evidentment apropiant-se el significat cap als seus interessos. Per això mateix, tant els qui han posat uns noms com el del malhaurat general, com els qui acaben de posar els darrers, ho han fet "inspirats" i "interpretant" un sentiment popular.

Des del meu punt de vista m'agradaria molt més que s'hagués dit "Per una nomenclatura democràtica dels

carrers de Maria". La diferència és essencial. La paraula "popular" vol dir que s'inspira en un sentiment de la societat civil; massa vegades minoritari, com és el cas de la història espanyola recent. En canvi democràtic suposa un suport explícit de la societat civil que, sense cap dubte, fins aquí podríem dir "popular"; però a més a més comporta una discussió, una entesa, un pacte i una decisió fruit d'un consens, que sempre serà majoritàriament acceptat i pot tenir una vocació de perpetuïtat, de consistència en el temps, que faci que el poble n'arribi a tenir sentiment de pertinença.

En democràcia, malgrat els números siguin l'element que dóna validesa jurídica a les decisions, a vegades, en segons quins temes, s'ha de cercar la legitimitat i aquesta no en sap de números, sinó d'entesa.

Per això mateix, m'atreviria a suggerir o demanar, amb tota la modèstia del món, als representants municipals que discuteixin, pactin consensuïn i al final decideixin. Si així ho fan, no cal tenir temors ni vacil·lacions pel que pensarà el poble, la societat civil. L'exercici democràtic del poder exercit amb convicció i mètode, no s'equivoca mai en les seves decisions.

Antoni Gelabert Mas

Barcelona, novembre de 1997

FENT CARRERANY INFORMA:

El passat dia 9 de novembre, la junta Directiva de l'Associació és va reunir per fer un poc de repàs de la feina feta al llarg de l'any i per preparar les activitats del darrer trimestre de 1997 i principis de l'any vinent. Entre d'altres coses acordàrem fer:

- Una vetllada poètica i edició d'un llibret al llarg del mes de gener de 1998.

- Fer un sopar amb tots els col·laboradors de la revista.

- Fer una festeta per rifar el viatge que regala Viatges Martel.

- Editar el calendari per l'any 1998, en aquesta ocasió amb una fotografia del carrer de l'església.

- Posar data per a l'assemblea general, que quedà fixada per el dia 24 de gener.

Amb aquest número de la revista repartirem els calendaris, si no el teniu vos podeu posar en contacte amb el repartidor de la vostra zona i el vos farà arribar.

El dia 24 de gener tenim previst fer l'assemblea general, al proper número posarem l'ordre del dia, i el mateix dia una torrada per a tots els socis i amics al llarg de la qual farem el sorteig del viatge amb que ens obsequia Viatges Martel.

Serà una bona ocasió per passar una estona tots plegats i fer un poc de festa. Ja ho sabeu, podeu anotar aquest dia a la vostra agenda.

La Junta Directiva de fent Carrerany, a la reunió de pasat dia 9 de novembre.

**MOLTS D'ANYS I
BONES FESTES!!!!**

Poemes i Gloses

Un barco que se'n va a fons
és que té mal temporal
o pega a qualque penyal;
i en sentir es meu senyal
per Maria i s'Arraval
diran ja ha mort en Nadal
i ja no farà més cançons
Nadal Ferriol

RECORDANT ANTONINEGRE I LA SEVA GRAN VOCACIÓ. VA VIURE SEMPRE AMB DÉU.

I
Aquesta fe que tens en Déu
brolla dins tu; la llum divina
no ho trobarà a cap preu
enc que la cerqui dins la Seu
tu vius d'amor, pau i alegria.

II
M'han dit que no t'has casat
però vius amb il·lusió.
Un fadrí ben conservat,
de tots és ben estimat
perquè vius amb el Senyor.

III
I si reses cada dia
una bona oració
junt amb la Verge Maria
ella et farà companyia.

IV
Ara que estau a Maria
vos han de fer bon menjar;
entre flors i poesies
i amb bona i santa harmonia
tothom vos aplaudirà.

V
Tu no has despreciat
a ses dones de Maria
a Déu t'has encomanat
com un home consagrat
ple de gràcies i alegria.

Una abraçada
Miquel Rosselló i Quetglas

RECORDANT SOR FRANCISCA NEGRE

Una santa va venir
de Bolívia s'altre dia
tal era Sor Francisca
hermosa com un poncí.

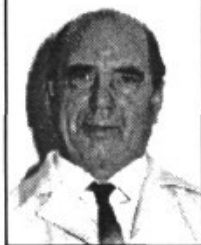
Maria de la Salut
és vostra pàtria estimada
plena d'amor i virtut
on el sol vós heu rebut
després de ser batiada.

El poble per vós espera
vostres dons de santedat,
per mi serà una pena
quan el sol d'una altra terra
no vos doni claredat,
un poema vos espera
en el cel amb amistat.

POEMA A DON BERNAT QUETGLAS I SUNYER, ES PADRÍ DES PLA, MESTRE D'ESCOLA, CANADOR, COMERCIANT I AMIC DES GOVERNADOR.

CODOLADA HISTÒRICA

Com no vos hem d'estimar
si sou tan bon glosador,
benvolgut Padrí des Pla?
El poble vos pagarà,
que a molts vàreu ensenyar
quan fèieu de canador,
de mestre i de canador.
I pes terme palmesà
hi vàreu comprar un solar
i acabàreu d'augmentar
sa vostra gran visió.
Més de vint-i-un milions
vos vàreu embutxacar
i amic de governadors
ara ja podeu bravejar
per sa muntanya i es pla;
homes com vós no n'hi ha
en tot Mallorca en redó.

*Miquel Rosselló i
Quetglas*

Vos vull demanar un favor
si me podeu "enchufar"
i sempre vos ho agrairà
aquest pobre servidor.
Tenc poca respiració
i quasi no puc alenar,
he perdut es caminar
i quasi des temps sa noció.
Enviau-me un doctor!
per si me pot ajudar,
que estic dins un comellar
enrocat dins un racó
amb pena i tremolor.
Si no me podeu ajudar
anau a l'església a resar,
davant Déu nostre Senyor
i per ventura me salvarà
resant una oració.

Miquel Rosselló i Quetglas

A UNS AMICS PROFESSORS

L'amo Antoni de Roqueta
i també en Magí Nadal
amb en Coniet des Rafal
anaren a fer un jornal
i no guanyaren cap pesseta

Magí "Nadal"

A L'AMO EN MAGÍ NADAL

Vos vull dir l'amo en Magí
que això no ho trobeu estrany.
No sortíreu en es Carrerany?
¿Encara voleu més guany
que uns professors d'antany
d'aquest poble puguin dir
gràcies a voltros: Magí,
l'amo Antoni i en Joan,
tantes coses que a la fi
no cabran en un llibre gran?.

(Anònim)

L'amo en Bernat Quetglas,
"Poll", ens ha fet arribar aquest
poema publicat a la revista "LA
ROQUETA" l'any 1887. Segueix
ben vigent.

HISTÒRIA... NATURAL

Un arbre mig mort s'aixeca
ran d'un camí ple de trui
i a dins sa soca podrida,
dins fang i llim i relum,
dins s'humitat i dins s'ombra,
negregen a caramulls
es membres d'una mainada
d'escarabats menuts.
Tots se mouen i furinyen,
fugint sempre de sa llum,
Sa claror des sol neteja,
i ells viuen sols de lo brut!
Qui los veu només destria
escarabats menuts;
tots iguals i tots oiosos,
tots morts de fam i tots uns.
Encara que gent menuda,
prou que en tenen d'atributs
i classes i jerarquies,
vanitats, odis i orgulls!
Baix d'aquelles vestes negres
de satí amb coll de vellut,
prou que hi bateguen misèries,
prou enveja hi pren es bull!
Fins i tot tenen figures,
personatges... que a sos ulls
els donen s'honra i sa glòria,
que és sa glòria del comú.
Aquests són de sa mainada
lo millor des caramull,
es qui es mouen, es qui tresquen,

es qui donen a tots llum.
Aquests són es qui us aguaiten
quan veniu, i amb vol feixuc
vos passen prop d'una orella
com una pedra que bruny.
Aquests són es qui, a migdia,
ses roses de calze pur
van cercant, i les deshonren
adormint-se entre perfums.
Aquests van per dins ses ginyes
sempre resolts... mai porucs,
i en sentir renou... s'amaguen
des fang sec a dins es grums.
Si ve tronc de casa bona,
tots ells tremolen de gust...
Aquestes bísties que mengen
deixen records... que fan fum.
I ells per tals records suspiren
i tots van cap a n'es munt,
el revolten... graponegen..
I amb sos braços puny que puny.
Obrers d'una noble idea!
Treballadors mai retuts,
de sa massa informe creen
un món nou per a cada un!
Mirau-los si ardis s'afanyen,
cap avall i peus amunt,
mesclant fang, polseta i busques
amb garrovins i pallús.
I... ja fa rodar sa bolla
cap a n'es niu cadascú...
Quina unitat de doctrina!
Quina harmonia d'impuls!

.....
Allà dins, a dins sa soca,
entre fang, llim i relum
ets escarabats de... fila
estan amb tanta flor d'ull.
-Mirau-los (diuen ses mares

a sos fillets benivolguts);
mirau ses nostres figures,
i apreniu arts i costums.
Mirau sa fe amb què treballen
per ser contra fam, escuts;
per conservar es principis
de tot s'escarabatum...
Sa constància fa miracles...
Sa diligència duu lluny;
poca estuguedat és... ciència,
sa desvergonya... el Perú!
Per això aquests personatges,
posseint tan grans virtuts,
fan rodar el món i la bolla
per on convé que trabuc.
I ets escarabats tendres
se colzege gruny que gruny;
d'enveja mouen ses ales
i baden tanta flor d'ull...

.....
Molts homes que graponegen
dins sa massa informe, avui,
són escarabats amb bolla,
cap avall i peus amunt.
I pensen que el món trabuca
per on volen que trabuc,
perquè aquella bolla prenen
per un món fet per son ús.
I no saben que es més cecs
coneixen de quants de punts
se calcen aquests Atlants
o aquests Arquímedes bruts!
.....
Per matar certs personatges,
granerada o es peu damunt!
Però... si fan oi quan aquests viuen,,
què farien de difunts...?

PAU DE LA PAU

ENGUANY HEM TORNAT FER LOTERIA, ALGUNA FADA ENS HA DIT QUE SEGUR QUE ENS TOCARÀ, SI ENCARA NO EN TENIU JA PODEU CÓRRER A CERCAR-NEI.

En Miquel Rosselló ens ha fet aquest poema, des d'aquí li enviam les gràcies i a esperar que ens toqui.

A tots els mariers recoman
molta pau i alegria,
que tots comprin loteria
el més prest al Carrerany
si voleu fer un bon any
i fer un bon canvi de vida.
Ningú podrà protestar
quan hagi passat Nadal.
Vos he volgut avisar
que es Carrerany guanyarà

un dels premis principals
i el qui no hi posarà,
d'enveja es morirà
quan veurà tants de cabals
que no podrà disfrutar,
per tenir curta sa mà
per bestreure sis reals.

Molts d'Anys i Bones Festes!
Miquel Rosselló

Loteria de Nadal

El portador d'aquesta papereta juga la quantitat de dues-centes ptes. en el
sorteig que es celebrarà el dia 22 de desembre de 1997, al número:

19.150

Donatut: 80 Ptes.
Depositari: A. C. Fent Carrerany N.º 001001

Tota papereta empenyuda està nul·la - Cartes que s'han d'arrossegar

**ASSOCIACIÓ CULTURAL
FENT CARRERANY**

SORT I MOLTS D'ANYS !!!

SOBRE INTERPRETACIÓ (II)

Lluc Matas

Les coses del món exterior són per elles mateixes, i nosaltres les interpretam condicionats per l'estat anímic. És a dir, les coses no són tristes o alegres perquè la tristesa i l'alegria són qualitats de l'ànima i no de les coses. D'això i de la relativitat de la interpretació, se'n adonà Bertrand RUSSELL en dir que "l'home tradueix el que sent en quelcom accessible al seu enteniment" i que, per aquesta premissa, "prefereix que parli d'ell el més terrible enemic que conegui la filosofia, que no ho faci un amic que la desconeixi"¹

Els grecs varen intentar interpretar el món de forma tel·lúrica a través dels quatre elements (terra, aire, aigua i foc) i les forces que l'envoltaven a través de mites. En canvi, amb PITAGOTRES es decanta la realitat empírica per substituir-la per la ideal de les matemàtiques. I amb PLATÓ es segmenten la realitat empírica i la ideal a través de l'al·legoria del mite de la caverna, que és -des del meu punt de vista- el símbol més eloqüent i il·lustratiu de la relativitat de la interpretació i del seu caràcter adquirit.

Generalment, en els diversos camps (científic, tècnic, polític, filosòfic...etc.), les interpretacions s'han anat succeint o bé de forma pacífica i encadenada a través de matisos que no canvien els pressupostos generals de la teoria, o bé a través d'un canvi radical i revolucionari que romp per complet els esquemes més sòlids de la teoria

anterior. La situació esmentada, per les analogies que presenta, em fa venir al cap la sincronia de les peces dels escacs, en el tauler del qual cada moviment crea una situació nova de joc, i a on una única mala jugada pot fer perdre la partida, per molt bé que la tenguessis abans de fer-la. I és que en el camp de la ciència en concret i en el de la interpretació en general no hi ha una única interpretació o una exclusiva teoria vertadera. El que hi ha són mètodes d'investigació científica que es van millorant a través de l'experiència, de la intuïció o bé simplement per la casualitat d'una anacrònica errada.

RAMIS ALONSO fa una sèrie de reflexions prou interessants en dir-nos que "dos germans bessons interpreten la realitat objectiva de forma distinta". Jo afegesc que fins i tot en el supòsit de la clonació d'éssers humans, també la interpretació seria distinta si les experiències per adquirir-la fossin distintes. Per altra banda, agafant el "jo" orteguà i fent abstracció de la "circumstància" ("Jo som jo i la meua circumstància") ens diu sentenciosament que "arribam a ésser allò que pensam"². A pesar de tot, també RAMIS ALONSO és conscient que la interpretació és adquirida, educada i relativa. Amb això estam completament d'acord.

1.-Bertrand Russell. HISTORIA DE LA FILOSOFIA OCCIDENTAL. (Pàg. 106). Espasa Calpe. Madrid 1978

2.-Ramis Alonso. LA RUTA DE LA PERSONALIDAD. (Pàg. 18). Ediciones Ars. 1951.

BIBLIOTECA MUNICIPAL

Del concurs de Targetes de Nadal d'enguany n'ha sortit guanyador en Biel Company Vives.

El jurat format per na Francisca Font, na Francisca Munar, n'Antònia M. Quetglas, n'Enric Pozo i en Miquel Vives acordà establir tres categories segons les edats dels participants:

-1ª Categoria de 10 a 14 anys. Guanyador: Eulàlia M. Carbonell Ferriol.

-2ª Categoria de 7 a 9 anys. Guanyador: Josep Oliver Arlès.

-3ª Categoria de 3 a 6 anys. Guanyador: Biel Company Vives.

El dibuix que sortirà finalment a les felicitacions de Nadal pertany a la tercera categoria, i està sotmès a diverses interpretacions per la seva originalitat de contigut.

Els guanyadors d'aquestes tres categories poden

passar a recollir el premi a partir de dia 10 de desembre. Els altres concursants seran obsequiats, com els altres anys, per la seva col·laboració.

Francesca Maria Mas Font

NOU HORARI D'HIVERN:

Dimarts: 17 a 19 h.

Dimecres: 16 a 20 h.

Dijous: 16 a 20 h.

Divendres: 17 a 19 h.

Telèfon de la biblioteca:

52 56 88

De la millor tradició, la seva qualitat

Quan un producte arriba a la categoria de signe d'identitat, la feina només és una: mantenir-ne la qualitat.

La **Indicació Geogràfica Protegida/Sobrassada de Mallorca** garanteix l'elaboració d'un producte

amb el control del Consell Regulador, amb matèries primeres d'excel·lent qualitat i total absència de colorants.

Tastau-la. Amb tota garantia.

Producte
Balear

La Qualitat,
també a l'alimentació

GOVERN BALEAR

Conselleria d'Agricultura, Comerç i Indústria

Llorenç Villalonga

en el centenari del seu naixement

(Palma 1897 - 1980)

VIDA

Llorenç Villalonga (Palma 1897 - 1980), important novel·lista mallorquí, de qui enguany se celebra el centenari del naixement, mostra, dins el seu procés creatiu, uns inicis propers a Anatole France i prest es consolidarà dins una estètica proustiana. El sedueix la troballa de Proust que diu que no hi ha més paradisos que els paradisos perduts. Una activitat periodística, vasta i constant, el fa col·laborar com a articulista a *El Día*, *Baleares*, *El Correo Catalán*, *Destino*, etc. A diverses publicacions immortalitzà el pseudònim Dhey, emprat també per signar algunes novel·les. La seva projecció novel·listica s'inicia amb *Mort de dama*

(1931), on contempla a la llum suau de l'humor o amb pinzellada més agra d'esperpent i sàtira, el procés de decadència de la societat mallorquina. Després, assumeix la direcció literària de *Brisas* (1934-1936), revista il·lustrada que fou decapitada per la Guerra Civil. S'enlluerna transitòriament amb el pensament feixista però, abans d'acabar la guerra, es tanca dins un exili interior del qual només surt després de la Segona Guerra Mundial.

La seva vasta producció abasta quinze novel·les, cinc llibres de relats i cinc volums de teatre. Una obra marcada per la reflexió continuada sobre el procés de decadència de la civilització

occidental. Entre les seves obres més importants cal esmentar: *Bearn* (1956), *L'hereva de donya Obdúlia* (1964), *Desbarats* (1965), la quasi autobiografia *Falses memòries de Salvador Orlan* (1967) i *El misantrop* (1972). Va obtenir alguns premis literaris: el Ciutat de Palma de Novel·la, el Premi Nacional de la Crítica, el Premi Nacional Narcís Oller i el Premi Josep Pla.

Bearn, la seva millor obra, s'ha traduït a moltes llengües i té versions en italià, hongarès, francès, anglès, noruec, alemany, neerlandès, xinès, vietnamita i en alfabet Braille.

Bearn (fragment)

La bellesa és una força tràgica. El paganisme pretén que és l'alegria de la vida. Per a mi representa la tristesa. El Renaixement situava la intensitat del plaer artístic per damunt totes les coses. Quina aberració, amic! Els antics ens han deixat gracioses escultures d'animals, xots innocents, nobles cavalls i vaques pacífiques. En sortir de visitar la fauna que es conserva al Museu Vaticà us senti l'ànima lleugera com després d'un bany

de puresa. Els artistes que crearen tan belles escultures no pretenien treure les coses de lloc ni actuar damunt la nostra sensibilitat d'una manera desmesurada. Ells, sí, foren uns vertaders clàssics. El desassossec i el pecat comencen amb l'entronització de l'humanisme. S'ha dit que l'art tot ho ennobleix, però com més artística, com més delicada sigui la representació de la bellesa femenina, amb més intensitat

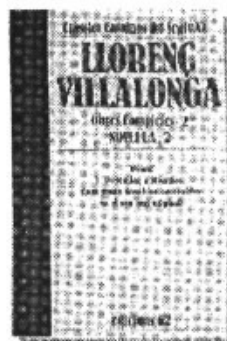
parlarà als sentits de l'home. La dona amable i modesta, convenientment vestida, encara que perillosa, pot esser també una nota pura i consoladora. La dona divinitzada, la Venus, constitueix un sacrilegi. Els qui afirmen que l'art és sempre pur són o hipòcrites o retòrics sense sensibilitat. L'art és de vegades una embriaguesa. Les temptacions de sant Antoni, les de Pafnuci, són plenes de bellesa; Lucifer era bellíssim

De la Introducció de Mort de dama

"El barri és venerable, noble i silenciós, amb carrers estrets i cases amples, que semblen deshabitades. Entre les volades dels casals, el cel fa vibrar el seu blau lluminós com una llançada. L'herba creix entre les juntes de les pedres, amples com a lloses. Rompen el silenci, de tard en tard, remors de campanes.

Pel barri, no hi passa ningú. "Els veritables habitants d'aquests carrers són els gats", ha dit Santiago Rusiñol. Mallorca és un país privilegiat per als éssers gatescos. El gat exigeix silenci, ordre i netedat, com un filòsof escolàstic: els renous del món no el deixarien meditar. Els gats i els canonges guarden analogies. Així han triat el mateix barri. L'aristocràcia, la burgesia, també anhelan reposar. L'escenari és apropiat. No descriurà una vegada més com és una antiga casa mallorquina; poc més o menys, igual que una lleonesa o catalana. Bells quadres en el quals, de sobte, no es veu què hi ha pintat; cadires de repòs i llits barrocs, amb cortinatges de domàs. Aquests llits tenen molts de matalassos: s'hi dorm molt bé. A l'altre cap de la ciutat, als

afores, pel Terreno, per Gènova, s'hi belluga un món colonial, compost de pintors, turistes i senyores que fumen. Són gents estranyes, que es banyen a l'hivern i viuen d'esquena a la religió. Fabriquen *cocktails* endiablats. Donen balls i tes. El barri antic fingeix ignorar-ho. Sense valor ni desigs per declarar-los batalla, opta per declarar-los inexistents. "Creis, Monsenyor, que el mes que ve serem a França, restablerts en els nostres privilegis?", demanava, per allà el 1792, un vell prelat a un company d'emigració. I replicava l'altre, prenent un pols de rapè: "Monsenyor, no hi veig cap inconvenient." Alguna senyoreta indígena, en els tes quasi litúrgics del casino, demana ja *cocktails* de ginebra i vermut. Dues, al carnaval, s'atreveixen a encendre una cigarreta. L'aire està carregat de presagis... Però el barri antic no se n'adona. A les platges estava privat que els homes passassin a la part de les senyores. Les americanes escamotegen aquesta llei passant elles a la part dels homes. Tal volta qualche mallorquina exaltada les imita. Però el barri antic no se n'adona."

**Consell
de Mallorca**
Cultura i Patrimoni Històric

PASSANT L'ESTONA... CONTEMPLANT LES BALENES BELUGA

La balena és un animal que sempre ha despertat un interès molt especial. Fa molt de temps, a l'Antic Testament, eren protagonistes de fets bíblics. Recordem que Jonàs fou salvat i tirat a la platja després de passar un temps al ventre de la balena. Posteriorment fou objecte de caça molt activa per la seva gran quantitat de greix i carn, i d'altres valors gastronòmics. Fou el menú diari de molts pobles primitius, entre ells el poble basc, que anava fins a la península de Labrador a caçar-les, fet que és recordat al museu Galerie Nationale du Canada, a Ottawa. Ja més aprop, als nostres dies, fou el cinema qui ens apropà a uns animals adorables; si més no, recordem la gran pel·lícula de Spencer Tracy: Capitanes intrépides. Aquesta pel·lícula és plena de força i bravura, i alhora de tendresa amb el jove capità; també hi ha grans moments emotius, de manera especial quan hi ha el desastre final de l'enfonsament dels vaixells. La primera vegada que la vaig veure, eren temps que un somiava truites al cinema de Maria, tot menjant cacauets comprats a n'Amador i xiclets a en Pep Maonès, ben atent a la pantalla, imaginant-me que potser algun dia veuria, i tal vegada tocaria, una balena de bondiaveres. Però quan em despertava de l'encisament, la realitat em feia veure que això difícilment seria realitat.

Sense cap dubte les pel·lícules del comandant Cousteau han jugat un paper decisiu en posar de moda l'interès per aquest animal, entre d'altres animals marins, divulgant els coneixements científics que es tenen d'ell. Així coneixem les seves relacions en estat lliure, el seu llenguatge de comunicació, els llargs i curiosos circuits migratoris, alhora que ens han sensibilitzat del greu perill

que corren de desaparèixer si seguim tolerant la seva caça indiscriminada. També el públic infantil s'ha anat impregnant de valors ecològics en relació a aquests cetacis, i moltes vegades ens han donat, als adults, orfes de sentiments, lliçons de comportament ecològic i de respecte als ecosistemes.

El seu interès actual, o actualíssim, comença quan alguns grups ecologistes molt sensibles als perills de l'extinció d'espècies, proposen i aconseguen en part, sensibilitzar els governs, a fi i efecte de proposar i assolir una moratòria de la caça de balenes, fins a arribar, desig intensament viscut, a una prohibició total de caça per part de tots els països. Ha estat Noruega qui al final ha trencat el consens i torna a la caça.

Però aquell desig que creia que mai seria realitat, vet aquí que un bon dia de setembre, i després d'unes jornades de feina intensa i esgotadora a Montreal, em quedaven uns dies de vacances i vaig aprofitar per fer realitat aquell vell somni de la meua infantesa: contemplar d'aprop les balenes en el seu medi natural, observar els seus moviments, contemplar el seu tors ondulant que va sortint lentament i suaument de l'aigua, el respir tot amollant fortíssims raigs de vapor d'aigua quan són a la superfície, tot a pocs metres, espectacle únic, emotiu, embadalidor i inoblidable.

Després de varies hores de cotxe, per carreteres costeres vora el riu "Saint Laurent", de contemplar un paisatge encisador, de visitar cascades espectaculars, finalment un arriba a un indret per agafar el vaixell que ens ha de dur a contemplar d'aprop les Balenes Beluga.

Vàrem agafar un trasbortador per travessar el golf de Tadousac, a la desembocadura del riu, on es mesclen les seves aigües dolces amb les salades de l'Oceà Atlàntic que fa que al golf l'aigua conservi el 30% de salinitat i permeti que les balenes hi visquin tranquil·les i segures durant la primavera, estiu i començament de la tardor, abans d'emprendre el camí, Atlàntic avall, tot cercant aigües més calentes que facilitin l'aparellament. Aquesta migració comença cap a la tardor en el moment en què el riu i part del mar són

a punt de glaçar-se en arribar el fred polar de l'hivern.

Era una tarda clara, feia un sol de justícia, calor de veritat, massa, segons deien els nadius pel temps en què ens trobàvem. Allà també havia fet un estiu molt llarg i calorós. Aquella bonança per als que proveníem de països més calorosos (feia pocs dies que jo havia abandonat la calor sufocant de Mallorca), l'agraïem de veritat. El cel era d'un blau intens i l'horitzó era clar; es veia de manera diàfana l'altra banda del riu, a uns 25 Kms de distància -i és que allà tot és de dimensions gegantines-. Aquell mig mar, mig riu, era en plena calma, l'aire que fregava la cara era fresquet però amb la calor que feia s'agraïa, les ones no feien ni 20 cms, eren lleugeres ondulacions, el sol donava una claredat de blau intens tant al cel com a l'aigua que la reflectia. I a pocs metres de l'amura del vaixell surt un tors negrós, de línies suaus, s'obre un forat en aquella corba, amolla un brúfol esquerdat i surt expel·lit un raig de vapor d'aigua. Seguidament i de manera suau, aquell tors es va endinsant de manera lenta, deixant un remolí d'aigua, una mica d'escuma blanca i un esglai al cor, una sensació indescriptible, una emoció que fa que un no sàpiga si el que veu és veritat o ho està somiant. Al cap de pocs moments n'apareix una altra, i una altra, i dues i quatre... i uns metres més lluny, n'apareixen més i molt més lluny d'altres. Era veritat, no somiava, eren balenes Beluga, les més petites; però Déu n'hi do, com eren de grans. S'havia fet realitat aquell desig de joventut. Us puc assegurar que l'espectacle era meravellós, que mai es pot oblidar. Per allà mateix hi havia dues o tres barquetes pneumàtiques plenes de científics que estudiaven el seu hàbitat i amb tota classe d'instruments captaven tot el que podien, tant dels seus moviments com dels desplaçaments davall l'aigua, fent fotografies a dojo.

El riu "Saint Laurent" és la gran via de comunicació del Canadà o, millor dit, el riu és una successió de llacs, amb zones que tenen aprop de 100 kms d'amplada i, durant el seu recorregut, va sortejant importants desnivells i es creen ràpids que formen espectacles naturals únics com les Cascades del Niàgara, gran meravella que s'ha de viure. Un no pot descriure la sensació que provoca veure i "sentir" tanta quantitat d'aigua que cau i aixeca un autèntic núvol de vapor, de microgotes d'aigua. L'espectacle es fa més meravellós encara, quan un s'apropa a la cascada a bord del llegendari "Maid of the Mist", Reina de la Boira, que tantes i tantes vegades hem vist a les pel·lícules americanes.

Tota aquesta natura desbordant fa que el Canadà tingui una tardor que sempre és referenciada; l'exuberant vegetació fa que els arbres ofereixin un espectacle encisador, els múltiples tons dels colors vermell-groc-ocre, que a vegades és com el rovell de l'ou i a vegades és vermellós com el sol quan surt, ofereixen al viatger un espectacle visual inoblidable que un voldria retenir a la nineta dels ulls.

Un Canadà on el problema del bilingüisme quasi no existeix. M'explicaré. Quasi tot és en anglès i el francès té una petita presència a la regió del Quèbec, i més concretament a Quèbec capital, perquè per exemple a Montreal, el 80% de gent el coneix, però no arriba ni al 45% qui el parla de manera habitual. Pel carrer us podeu dirigir a la gent en francès i molts us entendran, però per a ells no és la llengua de comunicació habitual. A la resta del país, el dret constitucional del bilingüisme és paper mullat. No se us ocorre parlar-lo a Toronto, a Ottawa, per parlar de les ciutats de la zona atlàntica i teòricament d'influència francòfona; si ens referim a les de la costa pacífica, els habitants ni es molesten en mirar-te; els joves canadencs que no són de la província del Quèbec, ni es preocupen d'aprendre'l. Tenen clar que el seu futur professional és en l'anglès i als Estats Units. La Universitat de Laval, a Quèbec, és la segona universitat del món en llengua francesa, després de la Sorbona a París, i l'ensenyament es fa en francès, però el vehicle de comunicació és l'anglès i als alumnes estrangers que hi acudeixen, que no són pocs, els exigeixen que tinguin un coneixement parlat i escrit de l'anglès, a més a més del francès. En canvi els funcionaris de tot arreu sí que el saben i et contesten en francès. La constitució els obliga, és per això que quasi bé tots els funcionaris són de la província del Quèbec. Aquell crit del general De Gaulle: "Vive le Quèbec libre" té més de desig, de "boutade" de la metròpoli que de realitat social i política. Ja sé que això que dic és dur i pot sonar una mica fort, però aquesta és la realitat econòmic-social del país.

Però malgrat tot, el Canadà és un gran país, jove, dinàmic i únic, que ha trobat la manera de sobreviure al llarg i cru hivern en què tot és glaçat: mars, rius i llacs. Això ha obligat a crear les ciutats subterrànies, a Montreal i Toronto, tenen més de 40 Kms de carrers subterranis on hi ha de tot: tendes de roba, d'alimentació, cinemes, supermercats, bars, etc, és una vertadera ciutat subterrània per poder passar l'hivern de manera suportable i no quedar-se tancats tots els mesos a casa, amb molt poca claror i on els dies duren poques hores.

És una terra de futurs, malgrat que actualment l'economia viu un procés d'alentiment del creixement espectacular que havia alcançat les darreres dècades. És una terra d'emigració intensa, multinacional, multicultural i multiracial, que té un gran futur, enormes recursos naturals, extensions inimaginables per explotar, on l'electricitat és quasi de franc, el telèfon quasi de franc, la sanitat universal i gratuïta, al menys de moment, grans avantatges socials tant per als naturals del país com per als immigrants que treballen oficialment al país i cotitzen els impostos obligatoris.

Antoni Gelabert Mas
Barcelona, setembre-97

BULLIT DE NOTÍCIES

MÉS CULTURA. BUTLLETÍ DE LA COMISSIÓ DE CULTURA DEL CONSELL DE MALLORCA

Ens ha arribat el núm 1 del butlletí que la Comissió de Cultura i Patrimoni Històric del Consell de Mallorca ha editat aquest passat mes de novembre. Dotze pàgines atapeïdes d'informació cultural: inversions en infraestructures, programes de normalització lingüística, promoció cultural: teatre, llibres, música, cultura popular, cinema, arts plàstiques, etc.;, arxius i biblioteques, recuperació i restauració de patrimoni, són un bon senyal del canvi d'orientació d'aquesta Comissió d'ençà que se n'ha fet càrrec el Bloc de Progrés.

1r CONCURS DE PROJECTES EMPRESARIALS TURÍSTICS

El Centre Europeu d'Empreses Innovadores, juntament amb la Conselleria de Turisme han convocat el 1r Concurs de Projectes Empresarials Turístics. La llàstima és que quan tingueu aquesta revista a les vostres mans ja haurà acabat el termini per presentar aquests projectes. No estaria malament que una altra vegada ens fessin arribar la informació amb un mes d'antelació si volen una informació efectiva. Si a més tenim en compte que hi ha sis premis, el primer dels quals dotat amb 1.500.000 pessetes, val la pena d'estar ben informats.

MATINES

Com cada any les Matines seran dia 24 de Desembre, encara que canviarà l'hora, sera a les 21 h. i cantarà la Sibil·la na Catalina Ferriol Colombram.

EL CONCERT HAURÀ D'ESPERAR

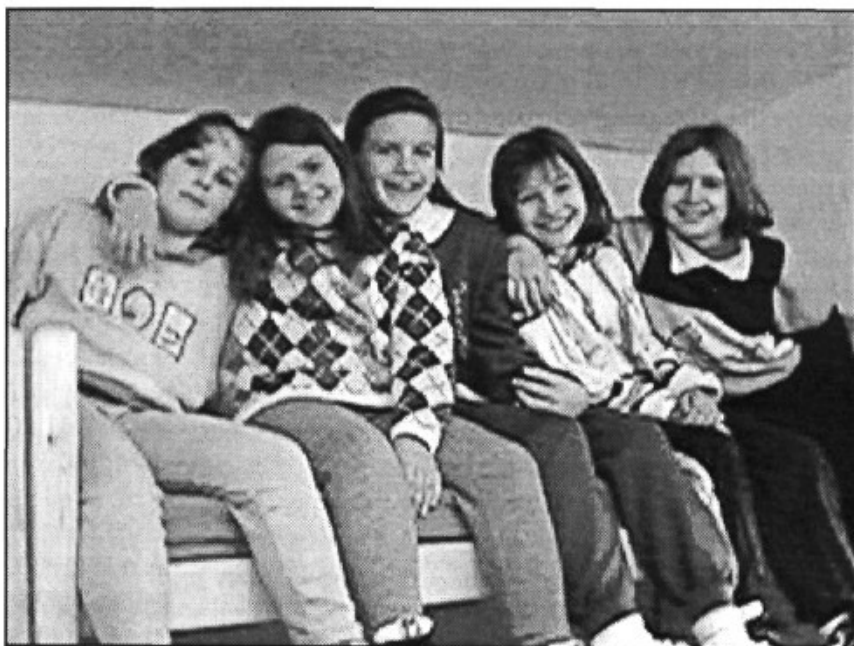
El mes passat anunciàvem que es preparava un concert a l'església, concretament pel dia 27 de Desembre. Hem de dir que l'esmentat concert ha estat ajornat i es prepara per a la propera primavera. Quan en tinguem més informació us la passarem.

ARRIBADA DELS REIS D'ORIENT

L'arribada se Ses Majestats Els Reis d'Orient tindrà lloc al nostre poble a les 19 h. de dia 5 de Gener. A l'església tindrà lloc una escinificació pròpia del temps a càrrec dels nins de l'esplai i a continuació la missa.

ESTADA A ORIENT

Els passats dijous i divendres, dies 27 i 28, els

alumnes de 5è i 6è del C.P. A.Monjo es desplaçaren fins a Orient on varen romandre dos dies en una casa de l'Ajuntament, l'antiga escola, que ha estat adequada com a Camp d'Aprenentatge. Degut a la premura de temps en aquest número just n'avançam unes imatges. Però al proper, els alumnes en faran un reportatge complet per a la seva publicació.

VISITA AL SAHARA

Ens hem assebatat que un grup de mariandos han anat de visita als campaments saharians. En la propera revista intentarem que ens facin una crònica de com va anar i els motius pels quals sorgí aquest viatge.

REUNIÓ DE PARES AMB ELS MONITORS DEL GRUP D'ESPLAI ES REBROT

El passat dia 8 de novembre, a Ca Ses Monges, hi tingué lloc una reunió de pares d'al·lots que van a l'Esplai dirigida pels monitors d'Es Rebrot. Allà es va parlar de la diversa problemàtica que afecta a aquest col·lectiu. Un dels problemes més greus és el del local, ja que el seva cessió acaba i l'ús ha de torna a les monges. El que és més preocupant és que es rumoreja que la seva intenció és vendre l'edifici.

ES REBROT VA D'EXCURSIÓ A VALLDEMOSSA

I sense deixar el grup d'esplai Es Rebrot vos direm que el passat diumenge dia 23, anaren d'excursió a Valldemossa. Mentre els més petits feren diverses activitats pel poble i envoltants, els més grans pujaren al Teix.

BULLIT DE NOTÍCIES

ES REBROT FARÀ UNA JORNADA CULINÀRIA

I seguim amb Es Rebrot. El proper dissabte, dia 6 de desembre, faran una jornada especial dedicada a la cuina. Els nins i nines hi han d'anar el matí amb un grapat d'ingrédients culinàris i tornaran a casa, panxa plena, després de les seves experiències amb la cuina.

L'AUTOPISTA DE MIGJORN-ILEVANT UNA NOVA AGRESSIÓ A L'INTERIOR DE MALLORCA

Les plataformes contra l'autopista han editat un fulletó amb el títol que encapçala aquest escrit, amb el qual vol donar a conèixer la seva postura enfront de la construcció d'aquesta autopista. Fa una anàlisi dels impactes de l'autopista, així com també del seu cost, dona a conèixer les propostes alternatives i acaba amb un seguit de recomanacions per evitar la seva construcció o la necessitat de construir-la.

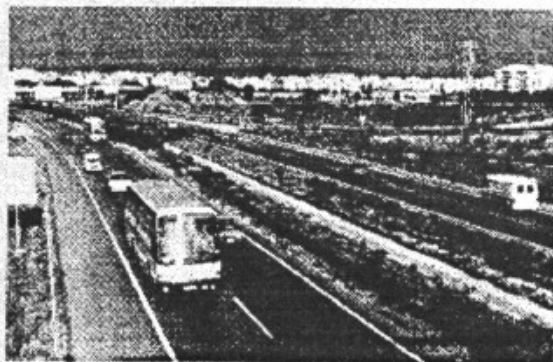
L'Autopista de Migjorn-Llevant una nova agressió a l'interior de Mallorca

Amb el mateix cost de l'autopista se podria fer molta d'obra pública i construir equipaments i infraestructures

A més de l'elevat consum de territori, d'espais naturals, de zones agrícoles, etc, la construcció de l'autopista de Palma a Manacor, tindrà un cost econòmic espectacular: 30.000 milions de pessetes. Aquests mateixos milions podrien invertir-se de forma diferent. Vet aquí un exemple:

Ampliació i millora carretera Palma-Manacor	3.800.000.000,-
Millors a 10 carreteres secundàries	4.650.000.000,-
Reobertura línia ferrocarril Inca-Manacor	2.000.000.000,-
Reobertura línia ferrocarril Manacor-Artà	1.800.000.000,-
Nova línia ferrocarril Palma-Aeroport-s'Arenal	2.100.000.000,-
Construcció de 4 escoles de secundària	1.880.000.000,-
Construcció de 4 escoles de primària	960.000.000,-
Construcció de 6 poliesportius	3.600.000.000,-
Construcció de 5 centres de salut	1.650.000.000,-
Construcció planta de triatge i compostatge	1.370.000.000,-
Millora xarxa clavaguera de la comarca	1.000.000.000,-
Construcció de 4 depuradores	2.400.000.000,-
Compra i acondicionament de 8 àrees recreatives	650.000.000,-
Compra d'espais naturals	1.900.000.000,-
Instal·lació de 6 biblioteques	240.000.000,-

Construcció d'una autopista de Palma a Manacor, a través de Llucmajor, Porreres, Campos i Felanitx, amb una longitud de 60 km.

TOTAL 30.000.000.000,-

TOTAL 30.000.000.000,-

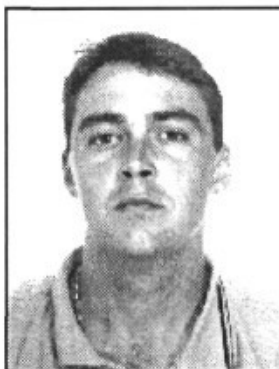
DEMOGRAFIA

ENS HAN DEIXAT:

En Guillem Ferriol Roig, morí el passat dia 20 de novembre a l'edat de 25 anys. Vivia al carrer Major, número 94.

La seva família agraeix la solidaritat rebuda per part de tot el poble.

Que descansi en pau.

BENVINGUTS:

Na Margalida Mestre Seguí va néixer el passat dia 21 de novembre. Els seus pares són en Bernat Mestre Quetglas i na Margalida Seguí Bergas

Enhorabona als seus pares i demés família.

JA L'HAN FETA:

Na Martina Esteva Carbonell i en Tomeu Borràs Santandreu es casaren a l'Església Parroquial de Maria de la Salut el passat dia 29 de novembre.

N'Antoni Moragues Joy i na Catalina Crespí Bunyola es casaren a Maria el passat dia 30 de novembre a l'Església.

Que el vostre amor no acabi mai.

TELÈFONS D'INTERÈS:

AJUNTAMENT	525002
FAX	525194
UNITAT SANITÀRIA (cita prèvia)	525594
APOTECARIA	525020
ESCOLA DE DALT (telèfon i fax)	525083
ESCOLA DE BAIX	525252
LOCAL TERCERA EDAT.....	525564
PARRÒQUIA	525033
GESA INCA: AVARIES	880077
BOMBERS	085
HOSPITAL MANACOR Informació	847000
Urgències	847060
Cita Prèvia	847100
AMBULATORI D'INCA	502850
URGÈNCIES A TOTA L'ILLA	061
SON DURETA (Centraleta)	175000
AMBULÀNCIES S.S. (Inca)	502850
AMBULÀNCIES	200362
RECAPTACIÓ TRIBUTS CAIB (Inca)	505901
ADMINISTRACIÓ D'HISENDA (Inca)	505150

HORARIS:

AJUNTAMENT:

de 8'30 a 15 hores.

APOTECARIA:

Matí: 9 a 13 hores.

Horabaixa: 16'30 a 20'30 hores.

UNITAT SANITÀRIA:

de 9 a 15 hores.

BIBLIOTECA:

Dimarts, dijous i divendres: de 18 a 20 hores.

Dimecres: de 17 a 20 hores.

Dissabtes: de 10 a 13 hores.

LÍNIA MARIA-PALMA:

Sortides Maria: 7'30 i 15 hores.

Sortides Palma: 13 i 19 hores.

LÍNIA INCA-MANACOR:

Cap a Manacor: 12'30 i 19'55 hores.

Cap a Inca: 9'40 i 18'50 hores

PUNT D'ATENCIÓ CONTINUADA DE SINEU: Carrer Ponent, número 3.

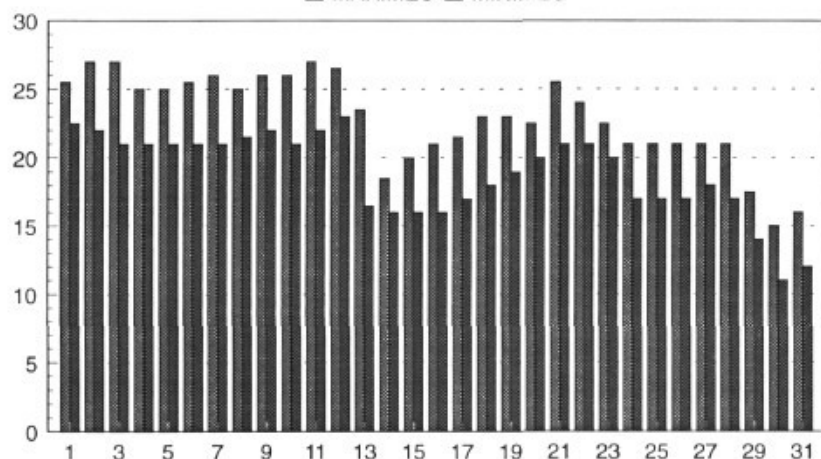
- Per demanar hora al servei de Pediatria heu de cridar de 8 a 14 hores al855043

- Per urgències, a partir de les 15 hores heu de cridar al520292

- Preparació pel part, postpart, control de gestació i informació sobre anticonceptius heu de cridar al236624

El temps MES D'OCTUBRE

■ MAXIMES ■ MINIMES

PLUVIOMETRIA

Dia 5	4
Dia 7	17
Dia 13	15
Dia 14	5
Dia 23	2'5
Dia 26	2
Dies 28 i 29	33

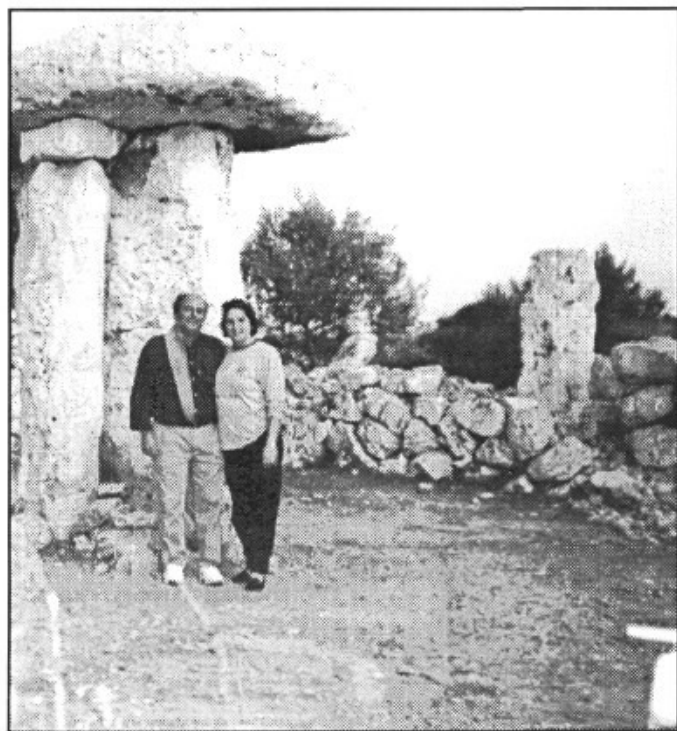
TOTAL: 78'5
LITRES

Temperatura Màxima	27 °C (Dia 3)
Temperatura Mínima	11 °C (Dia 30)
Temperatura Mitjana	21 °C
Mitjana Màximes	23 °C
Mitjana Mínimes	19 °C

De Viatge, amb *Viatges Martel*

Viatges Martel sortejarà un viatge per a dues persones, entre totes les fotografies recents de viatges publicades a Fent Carrerany al llarg del 1997.

13.-En aquesta fotografia de baix podeu veure en Pere Antoni Quetglas i na Joana Maria Castelló davant una taula de Menorca.

14.-En Joan Ferriol i na Bàrbara Pons davant l'entrada d'Eurodisney a França.

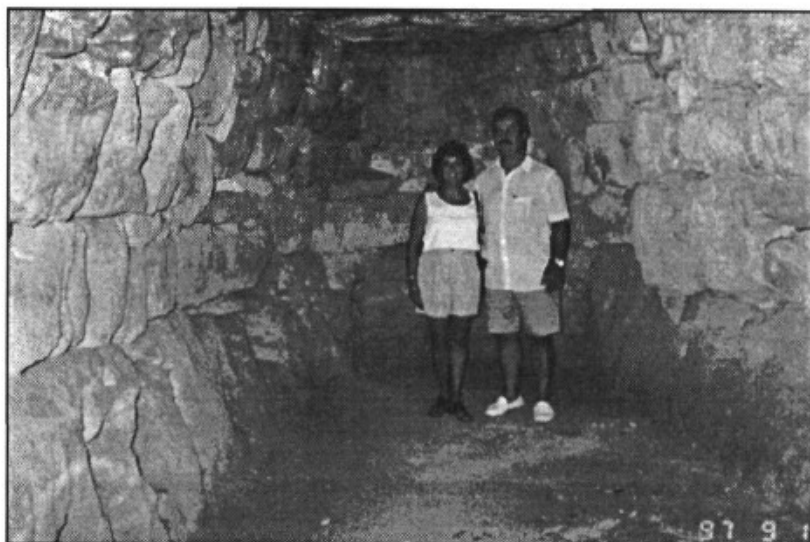

15.-En Miquel Julià Pont, davant el museu del Louvre de París el passat mes de novembre

16.-Na Catalina Ferriol amb el seu fill Joan a la Collada de Toses la passada primavera.

17.-En Miquel Capó i na Joana Gelabert, dins la Naveta dels Tudons a l'Illa de Menorca, el passat mes de setembre.

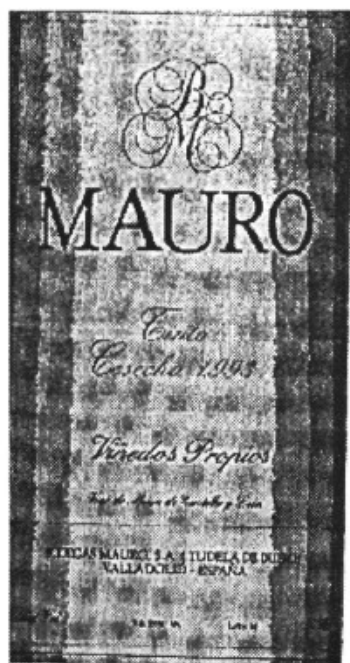

EL PLAER DE BEURE

Mauro Negre 1993

Mauro és un dels vins més coneguts dins el panorama vitícola espanyol, potser tant com la terra d'on prové. Ens referim a la famosíssima Ribera del Duero, zona de la qual l'actual president del Govern estatal va demanar més vins per a la seva residència. I, en canvi, Luciano Suárez, fundador de Mauro, es nega a pertànyer a la DO de la comarca.

L'empresa fou creada l'any 1979 i ja amb la primera collita agafà fama. Conrea les seves pròpies vinyes de Tinto Fino, varietat reina a la comarca i culpable, en bona part, dels bons vins que s'hi donen, de Garnatxa i una mica d'Albillo.

Després d'una acurada vinificació, el vi va romandre catorze mesos en bota de roure americà i de roure francès de la zona de Nevers. El vi presenta un color vermell amb tons violacis. En nas manifesta una intensa fruitositat conjuntada amb els típics aromes de criança. En boca és estructurat i té una bona càrrega tànica. Al final, el retronasal dóna sensacions especiades.

És molt interessant que reforçarà qualsevol tipus de menjar, que no sigui lleuger, evidentment.

El seu preu aproximat és de 1.700 pessetes.

Bodegas Mauro, SA
C/ Cervantes, 12. 47320 Tudela de Duero (Valladolid)
Tel.: (983) 68 02 65. Fax: (983) 68 10 72

Francesc Grimalt

MERLOT 1994 Viñas del Vero

Somontano és una jove denominació d'origen que amb poc temps d'existència, ha conquistat una notable fama. El celler Viñas del Vero també és jove, ja que es va fundar l'any 1986. Aquest celler, com molts d'altres, elabora els seus vins a partir de varietats foranes com el Pinot Noir, el Cardonnay, el Merlot, el Gewurztraminer, el Riesling, el Cabernet Sauvignon, etc.

El Merlot 94 d'aquest celler correspon a una tendència que, en certa manera, podríem anomenar moderna, la qual consisteix a elaborar vins joves amb un peu de fusta. Així, s'obtenen vins amb caràcters joves i que a més, gaudeixen de la complexitat que dóna la fusta. En el cas d'aquest Merlot, després d'una acurada vinificació es va fer romandre el vi en bota de roure Allier durant un període de sis mesos.

El vi presenta un color cirera; en nas, dóna sensacions d'espècies en tocs de cuir i notes de vainilla (provinents de la criança). En boca, es mostra potent, fresc i equilibrat, deixant un agradable postgust.

Compañia Vitícola Aragonesa
Carretera Barbastro-Naval, Kilómetro 3.7. 2230 Barbastro (Huesca)
Tel.: (974) 302216. Fax: (974) 302098

Francesc Grimalt

HISTÒRIA D'UNA GLOSA

S'engronsen les fulles dels arbres per l'impuls del vent. El sol surt i s'amaga cada dia pels mateixos punts de l'horitzó perquè la Terra gira al temps que es trasllada en torn a l'astre rei. La gallina esqueina perquè ha fet un ou. El nin plora perquè té fam o la panxa li fa mal. El metge ens recepta perquè ha notat alguna anomalia en el nostre organisme, etc, etc, etc. Vull dir que no es fa res per no res; que tot té el seu motiu, el seu origen, o sia: causa-efecte.

Tot això ve a compte perquè havent tingut aquests dies, coneixement d'una composició poètica de la que és autor un dels millors glosadors nascuts en aquest poble nostre -em referesc a en FERRIOL "Banya"-, he de dir que si la composició la trob admirable, encara m'ha impactat més el motiu, l'origen, les arrels que moogueren aquell home, aquell mascle, aquell enamorat, aquella persona a aixecar-se, saltant per sobre de regles i servilismes imperants per demostrar al món que el do més gran del que Déu ens fa participar és i serà, sempre, la LLIBERTAT, do que hauríem de guardar i estimar per sobre de tot.

Dit això, que s'adiu amb el meu estat d'opinió, i perquè m'agrada a més de conèixer, compartir el perquè de les coses, em dispòs a fer pública la història, el motiu, que dugué l'autor, en FERRIOL "Banya", a crear aquesta glosa-protesta que vos transcriu a continuació:

Per una senyora planc
l'haver-me decantar
el motiu està ben clar
anit han fet aixecar
la meva esposa del banc.
I tant si és negre com si és blanc
no és tan dolenta ma sang
que l'hagin de trepitjar.

La història, segons m'han contat, més o manco és aquesta:

"Uns senyors no sé si de Roqueta o de son Roig o no sé d'on convidaren uns quants glosadors, entre els quals hi figurava el nostre FERRIOL, per passar una vetllada entretenguda i disfrutar i delectar-se davant aquells mestres de dots extraordinàries en el domini del joc de les paraules rimades, que els facilita compondre el que anomenam gloses. I com és natural l'esposa del nostre glosador no podia deixar d'assistir-hi per festejar, com a primera admiradora, l'actuació del seu espòs. Aquesta, diligent com era, es procurà un lloc dels principals en aquella sala de la casa senyorial. I passà que, ben asseguda i regalad, l'esposa, la companya del principal artista de la festa, tots els presents observaren com una criada d'aquella casa es

plantà davant d'ella i sense cap mirament ni mica de delicadesa la féu aixecar d'aquell seient, perquè aquell lloc, li digué, era per a la senyora de la casa. El moment era tens i violent, com és de suposar. Els presents que coneixien bé el glosador no sabien, no endevinaven, quina seria la seva reacció davant d'aquella ofensa; el cert és que la funció començà intervenint en primer lloc un glosador de fora que, com era costum, delità les orelles dels senyors de la casa; besant mans i llepant culs, llençant floretes per tot arreu. Però solament tardà uns minuts en aixecar-se el nostre FERRIOL, i dret com un fus, i mirant de fit a fit tots els presents, com gall ferit, com amant gelós del que era seu, com home que no admetia ser disminuït per ningú, com a persona, com a mascle que els té ben posats... explotà davant de tota aquella concurrència deixant-nos per a la immortalitat aquella meravellosa glosa-protesta que amb molt de gust i admiració pos una altra vegada en aquestes pàgines de la nostra revista FENT CARRERANY, que servirà per conduir els mariers a disfrutar d'aquesta coratjosa i bella composició:

Per una senyora planc
l'haver-me de cantar,
el motiu està ben clar:
anit han fet aixecar
la meva esposa del banc.
I tant si és negre com si és blanc
no és tan dolenta ma sang
que l'hagin de trepitjar.

I no importa assenyalar que una vegada recitats aquests versos, amb veu poderosa i rabiosa, en FERRIOL correngué a abraçar la seva esposa, abandonant junts i orgullosos aquella casa. I també no importa comentar qui va ser que es quedà amb un dit al cul i l'altre a l'orella.

Ja ho escrit altres vegades: Notícies com aquesta, trob que són dignes de publicar-se, perquè a més de verídiques, són com a misterioses, interessants, agradables, històriques...

Res més. Una forta abraçada.
Maria, 1 de novembre (dia de Tots Sants) de 1997
Miquel Oliver i Roig

PD. Aprofitant la delicadesa que els nostres administradors locals tingueren en obsequiar-me amb el llibre "Per una nomenclatura popular dels carrers de Maria" m'atrevesc, aquí i ara, a fer pública la proposta següent: Per què no dedicar un carrer a tan il·lustre i digne fill del poble?

Carrer FERRIOL "BANYA"
(Glosador)

SA BANCA MARCH OBSEQUIA LES BIBLIOTEQUES MUNICIPALS DE LES BALEARS AMB UNA OBRA SOBRE EL PINTOR FRANCÈS: ANTOINE WATTEAU

Sa Banca March ha iniciat la distribució, en forma d'obsequi, a totes les biblioteques municipals depenents dels Consells Insulars de Mallorca, Menorca i Eivissa, de l'obra sobre el pintor francès Antoine Watteau.

Aquesta obra, que és d'un valor i un cost significatiu, es compon de quatre toms, en què es recull la crítica, la història, la tècnica i una profunda anàlisi sobre l'obra d'aquest pintor. Aquesta obra va acompanyada de la reproducció de gravats i pintures de Watteau.

Antoine Watteau (Valenciennes, 1684 - Nogent, 1721). Pintor. L'any 1702 es traslladà a París i treballà en el taller de Claude Guillot, especialista en escenes de la comèdia italiana. Guillot va ser el seu primer mestre i qui l'influï en els seus quadres realistes realitzats entre 1703 i 1709. Anys abans, l'any 1707, s'incorporà al taller de Claude Audran, que li confià la decoració del Palau de Muet. A partir de 1715, gràcies a l'ajuda que li donà el col·leccionista d'art, Pierre Crozat, pogué estudiar els pintors italians i flamencs, i la influència de Veronès i de Tizià es deixa notar clarament en teles com "L'amor desarmat" i "Júpiter i Antíope" respectivament. Ningú com Watteau, expressà millor la melancònia i la màgica eternitat de les anomenades "Festes Galants", que s'organitzaven en els palaus de Montmorency i Nogent-sur-Marne. L'any 1719 s'instal·là a Londres, però turmentat per la tuberculosi es retirà a Nogent on moriria el mes d'agost de 1721.

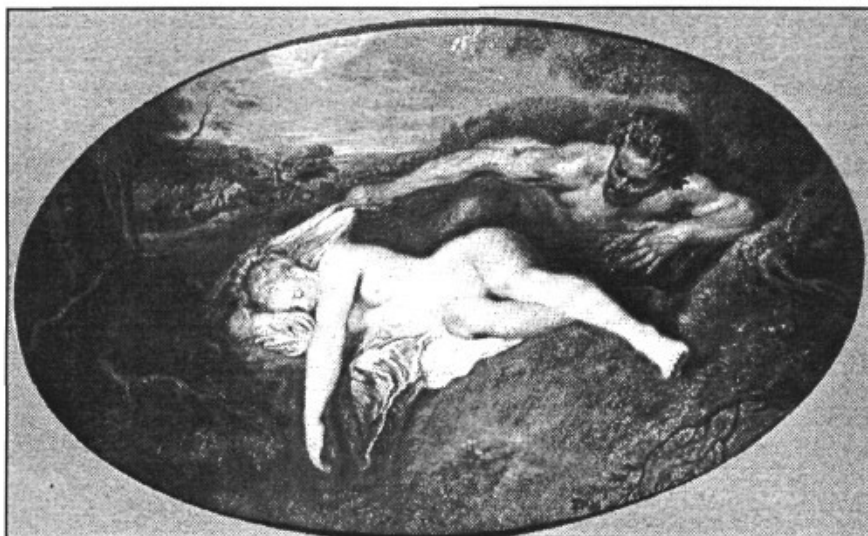
La Leçon de Musique, obra de n'Antoine Watteau

En Pedro Nadal Estelrich, director de zona, en Rafel Ferragut, delegat de l'oficina de Maria amb el batle Rafel Oliver.

Jupiter et Antiope, obra cedida per la Banca March a la biblioteca de Maria.

CARRERANY ESPORTIU

TONI FRAU I MIQUEL BARROSO, CAMPIONS DE LA I DIADA DE TRUC, ORGANITZADA PER LA PENYA BARCELONISTA DE MARIA.

El passat dissabte 8 de novembre en els locals de la Penya Barcelonista es desenvolupà la I diada del popular joc del truc, un joc de cartes que té una gran tradició dins el món rural i que amb el temps està arribant de forma espontània a les generacions actuals.

Així, dins els plantejaments de la Penya Barcelonista sorgí la idea de realitzar activitats obertes per a tot el poble, essent la 1ª activitat aquesta Diada de Truc.

Va ésser una jornada on no mancà el bon humor, el beure i la coca mallorquina que ajudà a que les sis parelles participants donassin un preciós espectacle i que el 1r títol caigué al sac de la parella formada per l'equip mixte: Toni Frau (Barcelonista) - Miquel Barroso (Burgalés-Madridista), sens cap dubte, els que exhibiren una major concentració i una millor compenetració, les

guanyaren totes: en segon lloc els Barcelonistes Esteve Ferriol (Leiva) i Enric, estaven preparats per assumir un dels darrers jocs, però no sempre la lògica es compleix; 3rs Joan Mas i Nofre Soler; 4ts: Tomeu i Joan; en 5ena posició els grans favorits, els quals sols guanyaren dues partides i decepcionant al públic assistent. Ells eren: en Pere Alomar i en Pere Font; tancà la classificació els barcelonistes Gaspar Mas i Guillem Jordà, que com excusa es pot dir que mai havien jugat plegats i a més els seus companys normals de joc no hi varen poder participar per tenir compromisos laborals.

Al final el President de la Penya en Gaspar Mas lliurà trofeus per les 4 primeres parelles i dos jocs de cartes pels darrers perquè practiquin un poc i estiguin més entrenats per una altra Diada.

ENRIC POZO MAS (Maria a 28 de novembre de 1997)

En Toni Frau i en Miquel Barroso (Els campions), acompanyats de n'Esteve i en Pedro Morro

INDEX ANY 1997

ARTICLES VARIS

Missatge de Nadal 1996	4
Déu, no facis més nines	10
Ragen els albellons	11
Esquitxos de la Loteria de Nadal tornen arribar a Maria	15
Notícies de la parròquia	39
Integració Social dels immigrants	43
Notícies de l'Esplai	71
Botifarres al Palas Atenea	79
Plataforma per a la defensa i millora de la sanitat pública de Mallorca	88
Ha brotat una flor novella	91
Leader II, més de 500 milions per a la comarca	96
L'Acampallengua, tot un èxit	107
Missioner: Artesà de concòrdia i pau	108
III Diada per la Llengua i l'Autogovern	118
Associació per a la defensa dels itineraris de Mallorca	158

BULLIT DE NOTÍCIES

12, 34, 56, 80, 102, 124, 148, 172, 196, 228, 252 i 276

CARRERANY ESPORTIU

CICLISME: 67, 111, 207, 262	
ESCACS:21	
FUTBOL: 67, 105, 110, 112, 159, 182, 206, 238, 263	
El volei-platja de moda	205
Toni Frau i Miquel Barroso, campions de la I diada de truc, organitzada per la penya Barcelonista de Maria	284

CASA DE LA VILA

Acta del ple de dia 1 de febrer	64
Una sessió concelebrada, quatre secretaris i un ajuntament	90
Acta del ple de dia 3 de maig	133
Acta del ple de dia 8 d'abril	134
Acta del ple de dia 7 de juny	154
Acta del ple de dia 21 de juny	156
Acta del ple de dia 28 de juny	170
Acta del ple de dia 28 de juliol	170

CULTURA

Un llibre sobre malnoms	38
Poeta en bicicleta	135

REVISTA DE L'ASSOCIACIÓ CULTURAL
FENT CARRERANY
MARIA DE LA SALUT
ASSOCIACIÓ DE PREMIS FORANA DE MALLORCA

Número 125 Any XI GENER, 1997

* ELS ALUMNES DE CINQUÈ I SISÈ FEREN UNA ESTADA DE DOS DIES A BINIFALDÓ.

* MISSATGE DE NADAL DEL PRESIDENT DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA

* POEMES DE LLUC MATAS I DE MIQUEL ROSSELLÓ

* PRESENTAT A LA MANCOMUNITAT UN ESTUDI SOBRE LA VIELLESA DE LA POBLACIÓ DEL PLA

Sobre interpretació (I)	245
Maria de la Salut, capdavantera dels Escacs de Mallorca	246
Una conversa marianda	249
Miquel Costa i Llobera, en el 75è Aniversari de la seva mort	250
Els arbres de la Plaça del Mercat de Maria de la Salut	260
Llorenç Villalonga, en el centenari del seu naixement	272
Sobre interpretació (II)	270
Biblioteca Municipal	270
El plaer de beure	281
Sa Banca March obsequia les biblioteques de Mallorca amb una obra sobre el pintor francès Antoine Wateau	283

DEMOGRAFIA. TELÈFONS D'INTERÈS

14, 36, 58, 82, 104, 126, 150, 174, 198, 230, 254 i 278

DE VIATGE, AMB VIATGES MARTEL

104, 127, 151, 175, 232, 256 i 279

EDITORIAL I SUMARI

2, 26, 46, 70, 98, 114, 138, 162, 186, 218, 2462 i 266.

EL PLAER DE BEURE

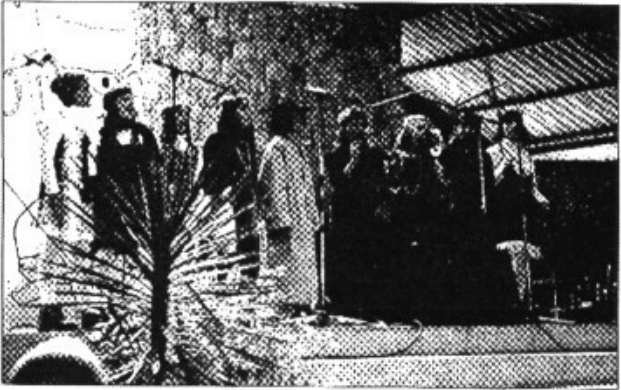
Pere Seda Negre 1986	41
Brandi Suau Gran Reserva	41
Mauro. Negre 1993	281
Merlot 1994. Viñas del Vero	281

REVISTA DE L'ASSOCIACIÓ CULTURAL

FENT CARRERANY

MARIA DE LA SALUT
ASSOCIACIÓ DE PREMESA FORANA
DE MALLORCA

Númer 128 Any XI ABRIL, 1997

* EL GRUP D'ESPLAI ES REBROT CANTA "JOHNNY WHITE" A LA VINTENA MOSTRA DE LA CANÇÓ

* EL VIATGE A CATALUNYA DE L'ESCOLA.

* QUATRE SECRETARIS I UN AJUNTAMENT.

* AVANÇ DE LA PROGRAMACIÓ DE LA DIADA DE GRUPS D'ESPLAI

FENT CARRERANY: ACTIVITATS

Assemblea Ordinària de Fent Carrerany	3
Els protagonistes del calendari d'enguany	5
Presentat a Can Gaspar el primer llibre de poemes d'en Lluc Matas	7
Assemblea General	27
Agraïment Jaume Mestre	37
IX Certamen de Fotografia «Fent Carrerany»	44
“ ” “ ” “ ”	68
Fent Carrerany informa: zero pessetes de subvenció	78
IX Certamen de Fotografia «Fent Carrerany»	92
Inaugurat el IX certamen de Fotografia «Fent Carrerany»	95

Fent Carrerany a la trobada de l'OCB a Lluc	107
Premis del IX certamen de fotografia "Fent Carrerany"	115
Premi autor local	136
Èxit del poeta en bicicleta de Gom Teatre	139
Fent Carrerany informa	267

FESTES

Imatges de Nadal a Maria	19
Reis i Sant Antoni: Imatges sense paraules	28
Imatges de la Rua escolar de Maria	47
Horari de celebracions de la Setmana Santa	57
Una crida a la gent de Maria pel dia de la Diada de l'Esplai	101
Gran trobada de grups d'esplai a Maria	120
Comunicat del grup d'esplai Es Rebrot	123
Dia 20 de juny, festa de fi de curs a l'escola	140
Programa de Festes de la Mare de Déu de la Salut 1997	187
Pregó de les Festes de Maria de la Salut. Any 1996	200
Imatges de les Festes de la Mare de Déu 97	222
Arribada de la Mare de Déu a Maria	224

FIRA

Molta de gent visità Maria amb motiu de la Fira	226
Presentació de la proposta de canvi dels noms dels carrers	226
El concert de la Coral de la UIB, extraordinari	226
Gran encert la Mostra de Feines Artesanes	227

HISTÒRIA

Notícies curioses 1	163
Mapa de la Vila de Santa Margalida en el segle XVII d'Antoni Mas i Fornés	163
Personatges recordats: Julià Cifre Miralles	164
Personatges recordats: Pere Tauler Pastor	165
Els camins del terme de Maria al segle XIX	188
Notícies curioses 2. Segle XIX	191
Maria a les darreries del segle XVIII:	
Urbanisme i Població	208
Notícies curioses 3. Segle XX	219

MANCOMUNITAT DES PLA

El CIM i la Mancomunitat des Pla elaboren un pla d'acció per atendre la població major	20
Subvencions per al foment de l'ocupació i ajudes per a jubilacions anticipades	38

MÚSICA

Música Antiga	33
Lluís Llach entre nosaltres	143
Rock'n'Rostoll, una cita obligada	180
Homenatge a l'Amo en Xesc de Son Cloquis	199
Concert de la Banda Municipal de Música de Santa Margalida	199
Música i Cançons a Ca'n Gaspar	204

OPINIÓ

A en Miquel Morey, president	61
L'autèntica autonomia	62
Lliçó de transparència i tarannà democràtic	63
Els pressuposts i altres herbes	84
Prensa Forana	85
Inoculació política i pólvora mullada	86
Telefònica, una agressió més	101
L'objecció de consciència i la insubmissió (1)	106
S'agafa el peix a bastonades?	109
L'objecció de consciència i la insubmissió (i 2)	130
És realment el peix el que importa?	131
Europa, horitzó de la nació catalana	147
Faltar a la informació o qualque cosa més	152
Al batle de Maria de la Salut, per la seva mala gestió	152
A la consideració dels líders de CCOO i UGT	157
La Cultura de l'Aigua	178
Maleïts	178
Acció Social (Voluntaris)	179
Futbol i Societat	205
Un estiu a Maria...des del retrobament	220
Tanta amabilitat em deixa confús	233
La sogra de Sant Pere	236
Les Competències d'Educació	237
Hi ha maneres i maneres...	243
Cap a una alternativa per Mallorca	244
Canten papers i menten barbes	257
Un somni embolicat	258
Els noms dels carrers	267
Història d'una glosa	282

PASSANT L'ESTONA ...

Amb la vella Dixieland (New Orleans)	132
Navegant pel mar glaçat, amb un trancagels	142
Amb un navegant solitari: José L. De Ugarte	203
Contemplant les Balenes Beluga	274

POEMES I GLOSES

A Fent Carrerany: La idea era fins i tot pecat	6
Roqueta: El comte de Formiguera. Quan va fer	

fallida: sonets	8
Camí de Betlem: Un cego curat	8
Versos agraint a don Miquel Oliver una sorpresa que em va dar	9
Les mil llunes de la nit de gener	16
Sonet per una visita de don Miquel Oliver i la seva senyora	40
Sonet dedicat a en Lluc Matas, "Camí i Fosca"	40
A les centenàries	48
A don Bruno Morey de ca l'Abat	48

La porta de la llum	48
La Vall d'Aran de Maria	48
Recordant Jaume Mestre i la seva senyora	83
Flor solitària	83
Sonet a Crist Crucificat	97
Amb motiu de la festa de Santa Maria de la Pau de Castelltix	97
Advertència a la joventut de Maria	97
Gràcies Sor Francisca Negre, per escriure des de Cochabamba	97
La tercera edat	128
A la delegada del govern Catalina Cirer	129
Recordant en Lluc Matas, poeta i escriptor	129
Adéu, maig benivolgut	129
A en Joan Buades	146
Recordant l'amo en Martí de Son Monjo	146
A Catalina Martí Vanrell	146
Codolada constructiva	181
Tres gloses a en Tomeu	181
Sonet	181

Sonet dedicat a en Miquel Rosselló	181
A Miquel Oliver i Roig	145
Una pregària a la Mare de Déu de la Salut	195
Poema al director de Fent Carrerany	195
Una llàgrima (sonet)	195
Poema a Sor Francisca Negre que viu a Cochabamba (Bolívia)	195
L'ajuda infalible	231
Per arrabassar sa coa d'un ase	234
Es Padrí des Pla	234
La Colcada (d'uns damunt els altres)	235
Gràcies a Sor Francisca Negre per la seva visita dia 22 d'octubre	264
Dia 2 de novembre. Poema a tots els morts de Maria. Sonet	264
Omplir un paner foradat en dos segons	264
Unes gloses a la tardor	264
Recordant Antoni Negre i la seva gran vocació.	
Va viure sempre amb Déu	268
Recordant Sor Francisca Negre	268
Poema a Don Bernat Quetglas i Sunyer	268
A uns amics professors	268
A l'amo en Magí Nadañ	268
Història... natural	269
Loteria de Fent Carrerany	269

PORTADES

Estada a Binifaldó	1
Can Pere des Molí	25
Rua de Can Picafort	45
Mostra de la Cançó a Lluc	69
Cartell de la Diada de l'Esplai	93
Premi Mestre Pere des Retrats	113
Poeta en Bicicleta	137
Partida d'Es Rebrot i Paella a Lluc	161
Imatge de la Mare de Déu restaurada	184
Arribada de la Mare de Déu	217
Dues publicacions a Maria	241
Estada al Camp d'aprenetatge d'Orient	265

PREMSA FORANA

La premsa forana: de premsa folclòrica a premsa ignorada	3
--	---

REPORTATGES

Estada a Binifaldó	16
Carrers espenyats, veïnats empenyats	42
Les collidores d'oliva de fora poble: les gallufes	50
Preparant el viatge a Catalunya	59
El viatge a Catalunya de l'escola	72

VII Jornades Culturals i Esportives	176
-------------------------------------	-----

TEMPS, EL

15, 37, 59, 83, 105, 127, 151, 175, 199, 231, 255 i 279	
Pluviometria any 1996	37
Pluviometria dels darrers 10 anys	37

VARIS

Pau a la regió dels Grans Llaacs Africans	24
Per correu hem rebut	49
Calendari de la Papereria de Ses Corbates	55
Campanya "No la llancis"	60
La guerra civil a Mallorca poble a poble	87
Biblioteques de Mallorca	160
El Govern posa 15.013.551 milions de pessetes al Pla Mirall de Mallorca	183
Biblioteques de Mallorca	184
Biblioteques de Mallorca. Centre Coordinador	240
Sobrassada de Mallorca	271

XERRADETA AMB, SA

En Pere des Molí	30
Antònia Torelló Riera	52
Esperança López Tortosa	76
Monitors i monitores del grup d'Esplai	98
Pere i Xisco Mas Font	144
Tomeu Vera (1a part)	168
Tomeu Vera (2a part)	192

